

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет природничих наук

Кафедра лісового і аграрного менеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи гідротехнічної меліорації лісових земель

Освітній рівень магістр

Освітня програма Лісове господарство

Спеціальність 205 Лісове господарство

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №8 від «17» січня 2024р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Гірське лісівництво
Освітня програма	Лісове господарство
Спеціальність	205 Лісове господарство
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Освітній рівень	магістр
Статус дисципліни	вибіркова
Курс / семестр	II курс/3 семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 16 год. Практичні заняття – 14 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua

2. Опис дисципліни

"Основи гідротехнічної меліорації лісових земель" як навчально-наукова дисципліна вивчається на освітньому рівні "магістр" для формування у студентів теоретичних знань та практичних навиків щодо поліпшення продуктивності лісових земель їх, стійкості насаджень, ґрунтозахисної і гідрологічної ролі лісів та посилення багатогранних корисних функцій у різних лісорослинних умовах. Її вивчення ґрунтується на знаннях із ботаніки, дендрології, метеорології, ґрунтознавства, лісознавства і лісівництва та інших навчальних дисциплін, отриманих при освоєнні програм освітнього рівня "бакалавр" та "регіонального лісівництва ОР "магістр". Програма дисципліни "Основи гідротехнічної меліорації лісових земель" передбачає застосування отриманих знань у практичній сфері екстремальних переволожених, дефіцитно сухих та рельєфно складних гірських умов.

Мета курсу - вивчення способів поліпшення лісових земель шляхом докорінної зміни гідрологічного режиму територій, запобігання виникнення небезпечних шкідливих стихійних явищ, що є виживими засобами підвищення продуктивності лісових земель, стійкості і захисної ролі лісових

насаджень.

Компетентності:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та прикладного характеру у сфері лісового господарства для екстремальних лісорослинних умов рівнинних і гірських територій.

ЗК1. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми з урахуванням еколого-гідрологічного рельєфного, метеорологічного та лісорослинного різноманіття.

ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК4. Здатність генерувати нові ідеї.

СК2. Здатність забезпечувати стале ведення регіонального лісового господарства та посилювати багатогранні корисні функції лісу.

СК3. Здатність оцінювати регіональні особливості природно-кліматичних умов для організації ефективного лісового господарства.

Програмні результати навчання.

РН1. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері лісового господарства.

РН3. Приймати ефективні рішення з питань лісового господарства для конкретних природних умов.

РН6. Оцінювати стан лісових фітоценозів і ресурсів для конкретних лісорослинних умовах та прогнозувати можливості їх використання.

РН7. Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері лісового господарства з урахуванням доступних ресурсів, ризиків, економічних і екологічних аспектів.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Тема 1. Предмет і завдання гідротехнічних	Наукова і прикладна роль дисципліни. Коротка характеристика видів меліорацій, їх значення для умов	Опрацювання лекційного

	зрошувальних меліорацій.	України. Територіальні відмінності у лісомеліоративній діяльності.	матеріалу. Тести, питання.
2.	Тема 2,3. Зрошення Лісових розсадників, плантацій і садів.	Види та способи зрошення, їх вплив на рослинність і ґрунт. Режим зрошення, його системи, характеристики поливу, дощувальні пристрої, крапельне зрошення. Вимоги до спорудження ставків, побудови гребель, експлуатація водойм.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
3.	Тема 4. Боротьба із засоленням ґрунтів.	Причини і типи засолення ґрунтів, його вплив на урожайність. Вторинне засолення. Промивні норми, режими та особливості розсолення ґрунтів.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
4.	Тема 5,6. Осушення лісових земель відкритими каналами.	Вимоги до водно-повітряного режиму ґрунту, вплив на нього та лісову рослинність осушення. Норми, методи і способи осушення. Принципи розміщення осушувальної системи каналів. Іженерні споруди на осушувально-зволожувальних системах.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
5.	Тема 7,8. Осушування горизонтальним дренажем, і спеціальні способи осушування.	Види дренажу, його елементи та їх розміщення; технології закладки різних видів дренажу. Споруди на дренажній системі. Вертикальні дренажі, кольматаж, польдери, обвалування заплав.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
6.	Тема 9. Гірські меліорації, їх види і наукові основи застосування.	Метеорологічні, екзогенні, ендегенні і гідрологічні причини застосування лісових меліорацій в горах. Їх види і закономірності застосування.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
7.	Тема 10. Протидія шкідливим метеорологічним	Фітомеліоративні, лісгосподарські і технічні заходи запобігання сніговим лавинам, вітровалам, буреломам, сніголомам та наслідкам глобального	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести,

Самостійна р-та																10		10
Залік																	50	50
Всього за тиж-нь			8			8			8				9			18	50	100

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
<p>Література: Базова</p> <p>1. Генсірук С.А. Ліси України: Моногр.- К.:Наук. думка, 1992. - 496 с.</p> <p>2. Гідротехнічні меліорації лісових земель: Пiрд., за ред. В.Ю. Юхновського. - К.: Кондор, 2014. 374 с.</p> <p>3. Голояд Б.Я., Бойчук І.І. Екологічні основи захисту гірсько-лісових</p>	

басейнових екосистем від шкідливих екзогенних процесів в Українських Карпатах. - Івано-Франківськ, 2001.-390 с.

4. Калущий І.Ф., Олійник В.С. Стихійні явища в гірсько-лісових умовах Українських Карпат: моногр.- Львів: Камула, 2007. - 240 с.

5. Лазарчук М.О. та ін. Проектування осушувальних систем: навч. посіб. - Рівне: НУВГП, 2010. - 330 с.

6. Ромащенко М.І., Балюк С.А. Зрошення земель в Україні. Стан та шляхи поліпшення. - К.: Світ, 2000. -114 с.

7. Харченко О.В., Петренко Ю.М. Основи гідротехнічної меліорації лісових земель: метод. указ. - Суми: СНАУ, 2014. - 48 с.

Допоміжна

1. Горшенін М.М., Пешко В.С. Ерозія гірських лісових ґрунтів та боротьба з нею. - Львів: вид. Львів. ун-ту, 1972. - 147 с.

2. Олійник В.С. Гідрологічна роль лісів Українських Карпат: моногр.- Івано-Франківськ:НАІР, 2013.-232с.

3. Основи гідромеліорацій: навч. пос., за ред. А.М. Рокочинського. - Рівне: НУВГП, 2014. - 255 с.

4. Пасулько Й. І. Ерозія - ворог землі. - Ужгород: Карпати, 1967. - 108 с.

5. Перехрест С.М. та ін. Шкідливі стихійні явища в Українських Карпатах та засоби боротьби з ними. - К.: Наук. думка, 1971. - 200 с.

6. Фурдичко О. Карпатські ліси: проблеми екологічної безпеки та сталого розвитку гірського регіону. - Львів: Бібльос, 2002. - 192 с.

7. Контактна інформація

Кафедра лісового і аграрного менеджменту	Факультет природничих наук вул. Галицька 201, каб. 206 тел. (0342) 59-61-66 (0342) 59-61-72 сайт: https://kl.pnu.edu.ua E-mail: klam@pnu.edu.ua
--	---

Викладач (і) Гостьові лектори	Олійник Василь Степанович
Контактна інформація викладача	vasyl.oliinyk@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності, Положення про запобігання плагіату у ДВНЗ «прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; отримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.
Пропуски занять (відпрацювання)	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в дистанційній онлайн

	режимі за погодженням із деканом факультету)
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку відповідно до зазначених критеріїв оцінювання у ЕНК. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Додаткові бали	Позитивно оцінюється відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність.

Викладач, професор _____ **В.С. Олійник**